

32003L0055

15.7.2003

EUROOPA LIIDU TEATAJA

L 176/57

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2003/55/EÜ,

26. juuni 2003,

maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ning direktiivi 98/30/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2 ning artikleid 55 ja 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekuid, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

olles konsulteerinud regioonide komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv 98/30/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ⁽⁴⁾ on andnud gaasi siseturu loomisse olulise panuse.

(2) Selle direktiivi rakendamise kogemus näitab gaasi siseturu soodsat mõju, mis väljendub efektiivsuse tõusus, hinnalandustes, teeninduse kõrgemates standardites ja konkurentsi suurenemises. Olulised puudused ja turu toimimise parandamise võimalused on siiski olemas, ning eeskätt on vaja konkreetseid sätteid, et kindlustada võrdsed võimalused ja vähendada turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja turuvallutusliku käitumise riske, tagades maagaasi edastamise ja jaotamise mittediskrimineerivad tariifid ning juurdepääsu võrkudele tariifide avaldamise teel enne nende jõustumist ning väikeste ja kaitsetumate tarbijate õiguste kaitse.

(3) Euroopa Ülemkogu kutsus oma 23. ja 24. märtsi 2000. aasta Lissaboni istungil üles nii elektri- kui ka gaasisektori siseturu kiirele väljakujundamisele ning nende sektorite liberaliseerimise kiirendamisele hästitoimiva siseturu saavutamiseks. Euroopa Parlament nõudis oma 6. juuli 2000. aasta resolutsioonis (energiaturgude liberaliseerimise seisundit käsitleva komisjoni teise aruande kohta) komisjonilt üksikasjaliku ajakava vastuvõtmist selgelt sõnastatud eesmärkide saavutamiseks, et järk-järgult, kuid täielikult liberaliseerida energiaturg.

(4) Euroopa Liidu kodanikele asutamislepinguga tagatud vabadused – kaupade vaba liikumine, teenuste osutamise ja asutamisvabadus – on võimalikud ainult täiesti avatud turul, kus kõik tarbijad saavad vabalt valida oma tarnijaid ja kõik tarnijad saavad vabalt teenindada oma tarbijaid.

(5) Pidades silmas eeldatavat energiasõltuvuse suurenemist maagaasi tarbimise osas, tuleks kaaluda algatusi ja meetmeid, mis ergutaksid vastastikuseid kokkuleppeid, mis käsitlevad juurdepääsu kolmandate riikide võrkudele ja turuintegratsiooni.

(6) Hästitoimiva ja konkurentsivõimelise siseturu loomise põhitakistused on muu hulgas võrgule juurdepääsu küsimused, juurdepääs hoiustamisele, tarifitseerimise küsimused, süsteemide koostalitlusvõime ja liikmesriikide turu avatuse erinev tase.

(7) Konkurentsi toimimiseks peab juurdepääs võrkudele olema mittediskrimineeriv, läbipaistev ja õiglaste hindadega.

(8) Selleks et gaasiturg täielikult välja kujundada, on esmatähtis mittediskrimineeriv juurdepääs edastus- ja jaotussüsteemide haldurite võrgule. Edastus- ja jaotussüsteemide haldur võib olla kas üks või hõlmata mitut ettevõtjat.

(9) Gaasiettevõtjate puhul, kes tegelevad edastamise, jaotamise, hoiustamise või veeldatud maagaasiga ning kes on jurii-

⁽¹⁾ EÜT C 240 E, 28.8.2001, lk 60 ja EÜT C 227 E, 24.9.2002, lk 393.

⁽²⁾ EÜT C 36, 8.2.2002, lk 10.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2002. aasta arvamus (ELT C 47 E, 27.2.2003, lk 367), nõukogu 3. veebruari 2003. aasta ühine seisukoht (ELT C 50 E, 4.3.2003, lk 36) ja Euroopa Parlamendi 4. juuni 2003. aasta otsus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽⁴⁾ EÜT L 204, 21.7.1998, lk 1.

diliseltselt staatusest eraldatud tootmise ja/või varustamisega tegelevatest ettevõtjatest, võivad määratud võrguhalduriteks olla samad ettevõtjad, kellele kuulub infrastruktuur.

- (10) Võrkudele tõhusa ja mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamiseks on asjakohane, et seal, kus tegutsevad vertikaalselt integreeritud ettevõtjad, haldaksid edastus- ja jaotusvõrke juriidiliselt eraldiseisvad isikud. Komisjon peaks hindama samaväärse mõjuga meetmeid, mis on välja töötatud liikmesriikides selle eesmärgi saavutamiseks ja esitama vajaduse korral käesoleva direktiivi muutmise ettepanekuid.

Samuti on vajalik, et edastus- ja jaotusvõrgu halduritel oleks tulemuslik otsuste tegemise õigus varade suhtes, mida vajatakse võrkude hooldamiseks, kasutamiseks ja arendamiseks, kui nimetatud varasid omab ja kasutab vertikaalselt integreeritud ettevõtja.

Tähtis on aga eristada nimetatud juriidilist eraldatust ja omandisuhte eraldamist. Juriidiline eraldatus ei eelda varade omandisuhte muutmist ega takista loomast võrdväärseid töötingimusi, mis kehtivad kogu vertikaalselt integreeritud ettevõttes. Mittediskrimineeriv otsuste tegemise kord peaks siiski olema tagatud organisatsiooniliste meetmetega vastutavate otsustajate sõltumatuse kaudu.

- (11) Vältimaks väikeste jaotusettevõtjate liigset rahalist ja halduskoormust, peaksid liikmesriigid vajalikel juhtudel suutma vabastada sellised ettevõtjad juriidilisest eraldumisnõudest.

- (12) Selleks et hõlbustada ühes liikmesriigis asutatud gaasiettevõtjal gaasitarnelepingute sõlmimist teise liikmesriigi vastavate tarbijatega, peaksid siseriiklikud reguleerivad asutused püüdlema ühtlasemate tingimuste ning tarbimis- ja tarnimisvabaduse sama taseme poole kogu siseturul.

- (13) Tulemuslik reguleerimine, mida teostavad kas üks või mitu siseriiklikku reguleerivat asutust, on tähtis tegur võrkudele mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamiseks. Liikmesriigid määratlevad reguleerivate asutuste ülesanded, pädevuse ja haldusvolitused. Tähtis on, et kõigi liikmesriikide reguleerivatel asutustel oleks ühesugune miinimumpädevus. Need asutused peaksid olema pädevad määrama ja heaks kiitma tariife või vähemalt maagaasi edastamise ja jaotamise tariifide ning maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu tariifide arvestamise aluseks olevat meetodikat. Ebamäärasuse ning raha ja aega nõudvate vaidluste vältimiseks tuleks tariifid avaldada enne nende jõustumist.

- (14) Komisjon on väljendanud kavatsust luua elektri ja gaasi valdkonna Euroopa reguleerivate asutuste töörühm, mis oleks sobiv nõuandev mehhanism siseriiklike reguleerivate

asutuste koostöö ja kooskõlastatuse ergutamiseks, et edendada elektri ja gaasi siseturu arengut ja aidata kõigis liikmesriikides järjekindlalt kohaldada käesoleva direktiivi ning järgmiste õigusaktide sätteid: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/54/EÜ elektri siseturu ühiseeskirjade kohta ⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1228/2003, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleises elektrikaubanduses. ⁽²⁾

- (15) Selleks et tagada tegelik turulepääs kõigile turul tegutsejatele, sealhulgas uutele tulijatele, on vaja mittediskrimineerivaid ja kulusid kajastavaid tasakaalustusmehhanisme. Niipea kui gaasiturg on piisavalt likviidne, tuleks seda saavutada tasakaalustamisnõuete raamesse jäävate gaasi tarnimise ja ostmise läbipaistvate turupõhiste mehhanismide loomise kaudu. Nimetatud likviidse turu puudumisel peaksid siseriiklikud reguleerivad asutused tagama tegusalt seda, et tasakaalustavad tariifid oleksid mittediskrimineerivad ja kajastaksid kulusid. Samal ajal tuleks tagada sobivad stiimulid, et süsteemi ohustamata tasakaalustada gaasi sisse- ja väljavoolu.

- (16) Siseriiklikud reguleerivad asutused peaksid saama määrata ja heaks kiita tariife või tariifide arvestamise aluseks olevat meetodikat kas edastusvõrgu halduri, jaotusvõrgu halduri(te) või maagaasi veeldusjaamade halduri ettepaneku alusel, või nende võrguhaldurite ja võrgu kasutajate kooskõlastatud ettepaneku alusel. Nende ülesannete täitmisel peaksid siseriiklikud reguleerivad asutused tagama, et edastamise ja jaotamise tariifid oleksid mittediskrimineerivad ja kajastaksid kulusid, ning võtma arvesse nõudmisega seotud haldusmeetmete abil säästetud pikaajalisi väikseid võrgukulusid.

- (17) Siseturu soodne mõju peaks olema niipea kui võimalik tuntav kogu ühenduse tööstuses ja kaubanduses, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, ning kõigile ühenduse kodanikele õiglase kohtlemise ja konkurentsi huvides ning kaudselt töökohtade loomise kaudu, sedamööda kuidas kasvab ettevõtete efektiivsus.

⁽¹⁾ ELT L 176, 15.7.2003, lk 37.

⁽²⁾ ELT L 176, 15.7.2003, lk 1.

- (18) Gaasitarbijad peaksid saada vabalt valida tarnijat. Sellest olenemata peaks gaasi siseturu väljakujundamine toimuma järkjärguliselt kindla tähtaja jooksul, et tööstust saaks olukorraga kohandada ning tagada, et tarbijate huvide kaitsmiseks oleks olemas piisavad meetmed ja süsteemid ning et tarbijail oleks ka tegelikult võimalik tarnijat valida.
- (19) Järkjärguline turgude avanemine täielikule konkurentsile peaks niipea kui võimalik kõrvaldama liikmesriikide vahelised erinevused. Tagada tuleb käesoleva direktiivi rakendamise läbipaistvus ja järjekindlus.
- (20) Direktiivis 98/30/EÜ sätestatakse juurdepääs gaasi hoiustamisele gaasivõrgu osana. Siseturu rakendamisel saadud kogemusi arvestades tuleks võtta lisameetmeid, et täpsustada hoiustamisele juurdepääsu ja abiteenuseid käsitlevaid sätteid.
- (21) Gaasihoidlad on olulised selleks, et täita muu hulgas niisuguse avalike teenuste osutamise kohustust nagu varustuskindlus. See ei tohiks kaasa tuua konkurentsi moonutamist ja diskrimineerimist hoiustamisele juurdepääsul.
- (22) Tuleks võtta täiendavad meetmed, et tagada läbipaistvad ja mittediskrimineerivad tariifid juurdepääsul transpordile. Tariifid peaksid olema võrdsetel alustel kohaldatavad kõigile kasutajatele. Kui gaasihoidla, torujuhtmete pakett või abiteenus on saadaval piisavalt tiheda konkurentsiga turul, võiks juurdepääs sellele olla rajatud läbipaistvale ja mittediskrimineerivale turupõhisele mehhanismile.
- (23) Varustuskindluse huvides tuleks jälgida eri liikmesriikide pakkumise/nõudmise tasakaalu ning selle põhjal tuleks koostada aruanne olukorra kohta ühenduse tasandil, võttes arvesse paikkondade gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsust. Nimetatud jälgimist tuleks teostada piisavalt vara, et oleks võimalik võtta asjakohaseid meetmeid, kui varustuskindlus on ohustatud. Võrgu juurde vajaliku infrastruktuuri ehitamine ja selle hooldamine, sealhulgas gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsus, peaks aitama tagada stabiilse gaasivarustuse.
- (24) Liikmesriigid peaksid tagama, et vajalikke kvaliteedinõudeid arvesse võttes oleks gaasivõrgule mittediskrimineeriv juurdepääs ka biogaasil, biomassist saadud gaasil ja teistel gaasiliikidel, tingimusel et see juurdepääs on jätkuvalt vastavuses tehniliste eeskirjade ja ohutusnõuetega. Need eeskirjad ja nõuded peaksid tagama, et nimetatud gaase saab tehniliselt ohutult sisestada maagaasivõrku ja transportida selle kaudu, ning et need käsitleks ka nimetatud gaaside keemilisi omadusi.
- (25) Pikaajalised lepingud on jätkuvalt liikmesriikide gaasivarustuses olulisel kohal ning peaksid jääma gaasitarneettevõtjate ühe tarneviisina kasutusele, kui nad ei kahjusta käesoleva direktiivi eesmärke ning on kooskõlas asutamislepingu ja konkurentsieeskirjadega. Seepärast tuleb neid arvestada gaasiettevõtjate tarne- ja transpordimahu planeerimisel.
- (26) Ühenduse avalike teenuste osutamise kõrgete standardite säilitamiseks tuleks komisjoni korrapäraselt teavitada kõikidest meetmetest, mida liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks. Komisjon peaks korrapäraselt avaldama aruande, milles analüüsitakse avalike teenuste eesmärkide saavutamiseks siseriiklikul tasandil võetud meetmeid ning võrreldakse nende tõhusust, et anda soovitusi siseriiklikul tasandil võetavate meetmete kohta saavutamaks avalike teenuste kõrgeid standardeid.
- Liikmesriigid peaksid tagama, et tarbijate liitumisel gaasivõrguga teavitataks neid õigustest saada kindla kvaliteediga maagaasi mõistliku hinna eest. Liikmesriikides lõpptarbijate kaitseks võetavad meetmed võivad olla erinevad, kui tegemist on kodumajapidamiste ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetega.
- (27) Käesoleva direktiivi põhinõue on arvestamine avalike teenuste osutamise nõuetega ning seetõttu on tähtis, et käesolevas direktiivis käsitletakse kõigis liikmesriikides järgitavaid ühiseid miinimumstandardeid, milles arvestatakse tarbijakaitse, varustuskindluse, keskkonnakaitse ja samaväärse konkurentsitaseme eesmärke kõigis liikmesriikides. On oluline, et avalike teenuste nõudeid saaks tõlgendada siseriiklikul tasandil, võttes arvesse siseriiklikke tingimusi ja järgides ühenduse õigusakte.
- (28) Liikmesriikide sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse saavutamiseks võetavad meetmed võivad eelkõige sisaldada piisavate majanduslike stiimulite tagamist, mille puhul vajaduse korral kasutatakse kõiki olemasolevaid siseriiklikke ja ühenduse vahendeid. Need vahendid võivad hõlmata vastutusmehhanisme, mis tagaksid vajaliku investeeringu.
- (29) Kui liikmesriikide võetavad meetmed avalike teenuste osutamise kohustuse täitmiseks on asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt tõlgendatavad riigiabina, siis tuleb vastavalt asutamislepingu artikli 88 lõikele 3 teavitada neist komisjoni.

(30) Kuna kavandatud meetmete eesmärk, nimelt õiglase konkurentsi tingimustes hästi toimiva gaasi siseturu loomine, ei ole liikmesriikidele meetme ulatuse ja mõju tõttu päris jõukohane, on seda lihtsam saavutada ühenduse tasandil: ühendus võib võtta meetmeid vastavalt asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, kui on vaja nimetatud eesmärgi saavutamiseks.

(31) Arvestades nõukogu 31. mai 1991. aasta direktiivi 91/296/EMÜ (maagaasi edastamise kohta võrkude kaudu) ⁽¹⁾ rakendamisel saadud kogemusi, tuleks võtta meetmeid, et tagada ühtne ja mittediskrimineeriv juurdepääsukord gaasi edastamisele, kaasa arvatud liikmesriikide vaheline piiriülene gaasivool. Ühtsuse tagamiseks gaasivõrkudele juurdepääsu käsitlustes ja samuti transiidi küsimustes tuleks nimetatud direktiiv tunnistada kehtetuks, ilma et see piiraks nimetatud direktiivi alusel sõlmitud lepingute kehtivust. Direktiivi 91/296/EMÜ kehtetuks tunnistamine ei tohiks takistada pikaajaliste lepingute sõlmimist tulevikus.

Lähtuvalt direktiivi 98/30/EÜ muudatuste kohaldamisalast on selguse ja otstarbekohasuse huvides soovitatav kõnealuseid sätteid uuendada.

(33) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid.

(34) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused, ⁽²⁾

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. Käesolevas direktiivis kehtestatakse ühiseeskirjad maagaasi edastamise, jaotamise, tarnimise ja hoiustamise kohta. Selles

⁽¹⁾ EÜTL 147, 12.6.1991, lk 37. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 95/49/EÜ (EÜT L 233, 30.9.1995, lk 86).

⁽²⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

sätestatakse eeskirjad, mis on seotud maagaasisektori korraldamise ja toimimisega, juurdepääsuga turule, maagaasi edastus-, jaotus-, tarne- ja hoiustamislubade väljastamise ning võrkude kasutamise nõuete ja korraga.

2. Käesolevas direktiivis kehtestatavad eeskirjad maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi kohta kehtivad ka biogaasile, biomasist saadavale gaasile ja muud liiki gaasile sel määral, kui neid gaase saab tehniliselt ja ohutult sisestada maagaasivõrku ja selle kaudu transportida.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *maagaasiettevõtja* – füüsiline või juriidiline isik, kelle vähemalt üks ülesanne on maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi tootmine, edastamine, jaotamine, tarnimine, ostmise või hoiustamine, ning kes vastutab nende ülesannetega seotud kaubanduslike, tehniliste ja/või hooldusküsimuste eest, välja arvatud lõpptarbijaid;
2. *tootmisetapi torustik* – torujuhe või torustik, mida kasutatakse ja/või ehitatakse osana nafta või maagaasi tootmisest või mida kasutatakse maagaasi edastamiseks ühest või mitmest sellise tootmise paigast töötlusettevõttesse, terminali või lõplikku maabumiterminali;
3. *edastamine* – maagaasi transportimine kõrgsurvetorustiku, välja arvatud tootmisetapi torustiku kaudu tarbijatele, kaasamata tarnimist;
4. *edastusvõrgu haldur* – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab edastamise ülesannet ja vastutab edastusvõrgu kasutamise eest, tagades selle hoolduse ja vajadusel edastusvõrgu ehitamise teatud paikkonnas, ning vajadusel gaasivõrkude vastastikuse ühendamise teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust gaasi transportimise järele;
5. *jaotamine* – maagaasi transportimine kohalike või piirkondlike torustike kaudu tarbijatele, välja arvatud tarnimine;
6. *jaotusvõrgu haldur* – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab jaotamise ülesannet ja vastutab jaotusvõrgu kasutamise eest, tagades selle hoolduse ja vajadusel jaotusvõrgu ehitamise teatud paikkonnas, ning vajadusel gaasivõrgu vastastikuse ühendamise teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust gaasi jaotamise järele;

7. *tarnimine* – maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi müük, kaasa arvatud edasimüük tarbijale;
8. *tarneettevõtja* – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab tarnimise ülesannet;
9. *gaasihoidla* – maagaasi hoidmiseks kasutatav rajatis, mis kuulub ja/või mida kasutab maagaasiettevõtja, kaasa arvatud selle veeldatud maagaasi hoidmiseks kasutatav osa, kuid välja arvatud selle tootmistegevuseks kasutatav osa ja välja arvatud ka eranditult edastusvõrgu halduri poolt nende ülesannete täitmisel kasutatav osa;
10. *hoidlatevõrgu haldur* – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab gaasi hoiustamise ülesannet ja vastutab gaasihoidla kasutamise eest;
11. *maagaasi veeldusjaam* – terminal, mida kasutatakse maagaasi veeldamiseks või veeldatud maagaasi impordiks, mahalaadimiseks ja taasgaasistamiseks, kaasa arvatud taasgaasistamiseks ja selle järel edastusvõrku toimetamiseks vajalikud abiteenused ja ajutised hoidlad, kuid välja arvatud kõik hoidlatena kasutatavad veeldatud maagaasi terminalide osad;
12. *maagaasi veeldusjaamade haldur* – füüsiline või juriidiline isik, kes täidab maagaasi veeldamise või impordi, mahalaadimise ja taasgaasistamise ülesannet ning vastutab maagaasi veeldusjaama kasutamise eest;
13. *võrk* – edastusvõrk, jaotusvõrk, maagaasi veeldusjaamad ja/või gaasihoidlad, mis kuuluvad ja/või mida kasutab maagaasiettevõtja, sealhulgas torujuhtmete pakett ja selle abiteenuste rajatised ning sidusettevõtjate rajatised, mida vajatakse juurdepääsuks edastamisele, jaotamisele ja veeldatud maagaasi käsitlemisele;
14. *abiteenused* – kõik teenused, mida on vaja juurdepääsuks edastus- ja/või jaotusvõrkudele ja/või maagaasi veeldusjaamadele ja/või gaasihoidlatele, kaasa arvatud koormuse tasakaalustus- ja segamisseadmed, kuid välja arvatud eranditult edastusvõrgu ettevõtjate poolt nende ülesannete täitmisel kasutatavad rajatised;
15. *torujuhtmete pakett* – gaasi hoiustamine survestamise teel gaasi edastus- ja jaotusvõrkudes, välja arvatud edastusvõrgu ettevõtjate ülesannete täitmisel kasutatavad rajatised;
16. *ühendatud võrk* – mitu omavahel ühendatud võrku;
17. *ühendustoru* – edastustoru, mis ületab kas maa või õhu kaudu liikmesriikide vahelist piiri ja mille ainus otstarve on ühendada nende liikmesriikide siseriiklikke edastusvõrke;
18. *otsetoru* – ühendatud võrku täiendav maagaasitorujuhe;
19. *integreeritud maagaasiettevõtja* – vertikaalselt või horisontaalselt integreeritud ettevõtja;
20. *vertikaalselt integreeritud ettevõtja* – maagaasiettevõtja või ettevõtjate rühm, kelle vastastikused suhted on määratletud nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4064/89 (kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumise üle) ⁽¹⁾ artikli 3 lõikes 3, kui asjaomase ettevõtja/rühma vähemalt üks ülesanne on maagaasi edastamine, jaotamine, maagaasi veeldamine või hoiustamine ning teine ülesanne maagaasi tootmine või tarnimine;
21. *horisontaalselt integreeritud ettevõtja* – ettevõtja, kelle vähemalt üks ülesanne on maagaasi tootmine, edastamine, jaotamine, tarnimine või hoiustamine, ja teatav ülesanne väljaspool maagaasisektorit;
22. *sidusettevõtjad* – sidusettevõtjad nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmenda direktiivi 83/349/EMÜ (mis põhineb asutamislepingu artikli 44 lõike 2 punktil g ^(*) ja käsitleb konsolideeritud aastaaruandeid) ^(?) artikli 41 tähenduses ja/või sidusettevõtjad selle direktiivi artikli 33 lõike 1 tähenduses ja/või samadele aktsionäridele kuuluvad ettevõtted;
23. *võrgukasutajad* – kõik füüsilised või juriidilised isikud, kes tarnivad maagaasi võrku või kellele võrgust maagaasi tarnitakse;
24. *tarbijad* – maagaasi hulgimüüjad või lõpptarbijad ja maagaasi ostvad maagaasiettevõtjad;
25. *majapidamistarbijad* – tarbijad, kes ostavad maagaasi oma kodumajapidamise tarbeks;
26. *mitte-majapidamistarbijad* – tarbijad, kes ostavad maagaasi, et tarvitada seda väljaspool oma kodumajapidamist;
27. *lõpptarbijad* – tarbijad, kes ostavad maagaasi oma tarbeks;
28. *vabatarbijad* – tarbijad, kes saavad vabalt osta gaasi oma valitud tarnijatelt käesoleva direktiivi artikli 23 tähenduses;

(*) Direktiivi 83/349/EMÜ pealkirja on kohandatud, et võtta arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutumist vastavalt Amsterdami lepingu artiklile 12; algselt viidati artikli 54 lõike 3 punktile g.

(1) EÜT L 395, 30.12.1989, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1310/97 (EÜT L 180, 9.7.1997, lk 1).

(2) EÜT L 193, 18.7.1983, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/65/EÜ (EÜT L 283, 27.10.2001, lk 28).

29. *hulgitarbijad* – füüsilised või juriidilised isikud, kes ostavad maagaasi selle edasimüügiks kas oma asukohavõrgust või väljastpoolt seda, välja arvatud edastus- ja jaotusvõrgu ettevõtjad;
30. *pikaajaline planeerimine* – maagaasiettevõtjate tarne- ja transpordimahu pikaajaline planeerimine, et rahuldada nõudlust maagaasi järele võrgus, mitmekesistada allikaid ja tagada tarne tarbijatele;
31. *tekkiv turg* – liikmesriik, kus esimese pikaajalise maagaasi tarnelepingu esimene kaubanduslik tarne tehti maksimaalselt kümme aastat tagasi;
32. *turvalisus* – nii varustuskindlus kui ka tehniline töökindlus;
33. *uus infrastruktuur* – infrastruktuur, mille ehitamine ei ole käesoleva direktiivi jõustumise ajaks lõpetatud.

II PEATÜKK

MAAGAASISEKTORI KORRALDAMISE ÜLDESKIRJAD

Artikkel 3

Avalike teenuste osutamise kohustus ja tarbijakaitse

1. Liikmesriigid tagavad oma institutsioonilise korra alusel ja võttes asjakohaselt arvesse subsidiaarsuse põhimõtet, kuid ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, et maagaasiettevõtjad tegutseksid käesoleva direktiivi põhimõtteid järgides konkurentsivõimelise, turvalise ja looduskeskkonda säästva maagaasituru loomise nimel ning et ettevõtjate vahel ei tehtaks vahet seoses nende õiguste ja kohustustega.

2. Liikmesriigid võivad asutamislepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige artiklit 86 täielikult arvesse võttes ja üldist majandushuvi silmas pidades kehtestada maagaasisektori ettevõtjatele avalike teenuste osutamise kohustused, mis on seotud turvalisusega, sealhulgas varustuskindlusega, tarnete korrapärasuse, kvaliteedi ja hinnaga ning keskkonnakaitsega, sealhulgas energiatõhusus ja kliimakaitse. Need kohustused peavad olema selgelt määratletud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad ning tagama EL gaasiettevõtjatele võrdse juurepääsu liikmesriikide tarbijaskonnale. Seoses käesolevas lõikes nimetatud varustuskindluse,

energiatõhusust edendava nõudluse juhtimise ja keskkonnakaitse eesmärkide täitmisega võivad liikmesriigid rakendada pikaajalist planeerimist, võttes arvesse kolmandate isikute võimalusi võrgule juurde pääseda.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kaitsta lõpptarbijaid ja tagada tarbijakaitse kõrge tase, ning tagavad eelkõige kaitsetumate tarbijate piisava kaitse, sealhulgas kohased meetmed võrgust väljajäämise vältimiseks. Sellega seoses võivad nad võtta asjakohaseid meetmeid, et kaitsta gaasivõrguga ühendatud ääremaa tarbijaid. Liikmesriigid võivad gaasivõrguga ühendatud tarbijatele määrata viimasena vastutava taseme tarnija. Neil tuleb tagada tarbijakaitse kõrge tase, eriti seoses lepingute üldtingimuste läbipaistvuse, üldise teabe ning vaidluste lahendamise mehhanismidega. Liikmesriigid tagavad vabatarbijatele tarnija vahetamiseks tõhusad võimalused. Vähemalt majapidamistarbijatega seotult peaksid need meetmed sisaldama A lisas sätestatud meetmeid.

4. Liikmesriigid rakendavad sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse ja keskkonnakaitse eesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid, mis võivad hõlmata kliimamuutustega võitlemise vahendeid ja varustuskindlust. Need meetmed võivad eelkõige ja vajadusel kõiki olemasolevaid siseriiklikke ja ühenduse vahendeid kasutades anda majanduslikke stiimuleid vajaliku võrgu-
infrastruktuuri, sealhulgas gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsus, hooldamiseks ja ehitamiseks.

5. Liikmesriigid võivad otsustada, et gaasi jaotamise suhtes ei kohaldata artikli 4 sätteid, kui see takistaks juriidiliselt või faktiliselt maagaasiettevõtjatele pandud üldist majandushuvi esindavate kohustuste täitmist, tingimusel et see otsus ei mõjuta kaubanduse arengut sellisel määral, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega. Kooskõlas käesoleva direktiiviga ja asutamislepingu artikliga 86 hõlmavad ühenduse huvid muu hulgas ka konkurentsi vabatarbijate leidmiseks.

6. Käesoleva direktiivi jõustumisel teavitavad liikmesriigid komisjoni kõigist avalike teenuste osutamise kohustuste täitmisega seoses võetud meetmetest, sealhulgas tarbija- ja keskkonnakaitse meetmed, ning nende võimalikust mõjust siseriiklikule ja rahvusvahelisele konkurentsile, olenemata sellest, kas need meetmed nõuavad või ei nõua erandi tegemist käesolevast direktiivist. Seejärel teavitatakse komisjoni iga kahe aasta tagant kõigist nende meetmete muutustest, olenemata sellest, kas nad nõuavad või ei nõua erandi tegemist käesolevast direktiivist.

Artikkel 4

Lubade väljastamise kord

1. Kui maagaasirajatiste ehitamiseks ja kasutamiseks on vaja luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), annavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused vastavalt lõigetele 2–4 loa selliste rajatiste, torustike ja nende juurde kuuluvate seadmete ehitamiseks ja/või kasutamiseks oma

territooriumil. Liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused võivad samadel alustel anda loa maagaasi tarnijatele ja hulgitarbijatele.

2. Kui liikmesriikides kehtib lubade andmise kord, tuleb neil sätestada objektiivsed ja mittediskrimineerivad nõuded, mida peavad täitma maagaasirajatiste ehitamiseks ja/või kasutamiseks või maagaasi tarnimiseks luba taotlejad. Lubade andmise mittediskrimineerivad nõuded ja kord avalikustatakse.

3. Liikmesriigid tagavad, et loa andmisest keeldutakse objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel põhjustel, millest taotlejale teatatakse. Keeldumise põhjustest teatatakse ka komisjonile. Liikmesriigid kehtestavad korra, mille alusel taotleja saab keeldumise peale edasi kaevata.

4. Ilma et see piiraks artikli 24 kohaldamist, võivad liikmesriigid selliste piirkondade arendamiseks, kuhu on alles hakatud maagaasi tarnima, ja võrgu üldise toimimise tõhustamiseks keelduda uute lubade andmisest jaotustorustike ehitamiseks ja kasutamiseks teatavas piirkonnas, kui selliseid torustikke on sinna juba ehitatud või hakatakse ehitama ja kui olemasolevat või kavandatud mahtu ei ole veel täiel määral kasutusele võetud.

Artikkel 5

Varustuskindluse järelevalve

Liikmesriigid tagavad järelevalve varustuskindluse küsimuste üle. Kui liikmesriigid peavad seda vajalikuks, võivad nad selle ülesande delegeerida artikli 25 lõikes 1 nimetatud reguleerivatele asutustele. Järelevalve peab eelkõige hõlmama pakumise/nõudmise tasakaalu siseriiklikul turul, eeldatava tulevikunõudluse ja olemasolevate tarnede, tulevikuks ettenähtavate planeeritavate või ehitatavate lisavõimsused ning võrkude kvaliteedi ja hooldustaseme, kuid ka tippnõudluse rahuldamise meetmed ja tegevuskava ühe või mitme tarnija väljalangemise korral. Pädevad asutused avaldavad igal aastal hiljemalt 31. juuliks aruande, milles käsitletakse nende küsimuste üle teostatava järelevalve tulemusi ja samuti võetud või kavandatavaid meetmeid nendega tegelemiseks, ning edastavad selle aruande seejärel komisjonile.

Artikkel 6

Tehnilised eeskirjad

Liikmesriigid tagavad, et määratletakse tehnilised ohutusnõuded ning koostatakse ja tehakse üldkättesaadavaks tehnilised eeskirjad, mis kehtestavad maagaasi veeldusjaamade, gaasihoidlate ning muude edastus- ja jaotusvõrkude süsteemiga ühendamise projekteerimise ja kasutamise tehnilised miinimumnõuded. Need tehnilised eeskirjad peavad tagama võrkude koostalitlusvõime ning olema objektiivsed ja mittediskrimineerivad. Eeskirjadest teatatakse komisjonile vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu

22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord) (1) artiklile 8.

III PEATÜKK

EDASTAMINE, HOIUSTAMINE JA VEELDATUD MAAGAAS

Artikkel 7

Võrguhaldurite määramine

Liikmesriigid määravad või nõuavad, et maagaasiettevõtjad, kellele kuuluvad edastusvõrgud, hoidlad või maagaasi veeldusjaamad, määraksid kas ühe või mitu võrguhaldurit ajavahemikuks, mille liikmesriigid kehtestavad olenevalt tõhususest ja majandusliku tasakaalu näitajatest. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada edastus- ja hoidlatevõrgu ning maagaasi veeldusjaamade haldurite tegevuse vastavus artiklitele 8–10.

Artikkel 8

Võrguhaldurite ülesanded

1. Iga edastusvõrgu, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldur peab:

- a) kasutama, hooldama ja arendama majandustingimustele vastavalt turvalist, töökindlat ja tõhusat edastus- ja/või hoidlatevõrku ja/või maagaasi veeldusjaamu, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnakaitset;
- b) hoiduma vahetegemisest võrgukasutajate või kasutajariühmade vahel ja eriti sidusettevõtjate eelistamist;
- c) andma kõigile teistele edastusvõrgu halduritele, hoidlatevõrgu halduritele, maagaasi veeldusjaamade halduritele ja/või jaotusvõrgu halduritele küllaldast teavet, et tagada maagaasi transport ja hoiustamine kooskõlas ühendatud võrkude turvalise ja tõhusa kasutamisega;
- d) andma võrgukasutajatele võrgule tõhusaks juurepääsuks vajalikku teavet.

2. Edastusvõrgu haldurite vastuvõetavad gaasiedastusvõrgu tasakaalustamise eeskirjad peavad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning sisaldama eeskirju, mis maksustavad

(1) EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37. Direktiivi on muudetud direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, 5.8.1998, lk 18).

nende võrkude kasutajaid energia tasakaalustamata tarvitamise eest. Edastusvõrgu haldurite teenuste osutamise tingimused, sealhulgas eeskirjad ja tariifid, kehtestatakse artikli 25 lõike 2 kohase meetodika alusel mittediskrimineerival ja kulusid kajastaval viisil, ning need avaldatakse.

3. Liikmesriigid võivad nõuda edastusvõrgu haldurilt edastusvõrgu hooldamise ja arendamise, sealhulgas gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsuse miinimumnõuete järgimist.

4. Edastusvõrgu haldurid muretsevad oma ülesannete täitmiseks vajalikku energiat läbipaistva, mittediskrimineeriva ja turupõhise korra alusel.

Artikkel 9

Edastusvõrgu haldurite sõltumatus tagamine

1. Kui edastusvõrgu haldur moodustab osa vertikaalselt integreeritud ettevõttest, peab ta olema vähemalt juriidiliselt staatusest, organisatsiooniliselt ja otsuste tegemises sõltumatu muust gaasidastusega mitteseotud tegevusest. See ettekirjutus ei tähenda kohustust eraldada edastusvõrgu vara vertikaalselt integreeritud ettevõtja omandist.

2. Edastusvõrgu halduri lõikes 1 nimetatud sõltumatus peab vastama järgmistele miinimumnõuetele:

a) edastusvõrgu halduri juhtimise eest vastutavad isikud ei tohi olla tegevad vertikaalselt integreeritud maagaasiettevõtja äriühingustruktuuris, mis kas otseselt või kaudselt vastutab maagaasi toomise, jaotamise ja tarnimise igapäevase juhtimise eest;

b) tuleb võtta vajalikud meetmed edastusvõrgu halduri juhtimise eest vastutavate inimeste kutsehuvidega arvestamiseks nii, et neil oleks võimalik tegutseda iseseisvalt;

c) edastusvõrgu halduril peavad olema tõhusad otsuste tegemise õigused, mis on sõltumatud integreeritud gaasiettevõtjast nii hallatavate ja hooldatavate varade kui ka võrgu arendamise suhtes. See ei tohiks takistada vajalike kooskõlastusmehhanismide toimimist, mis tagavad emettevõtja õiguste kaitse seoses majandusliku ja juhtimisalase järelevalvega tütarettevõtja varalise tasuvuse üle, mida teostatakse kaudselt vastavalt artikli 25 lõikele 2. Eelkõige peab see võimaldama emettevõtjal kiita heaks edastusvõrgu halduri iga-aastast rahastamiskava või mis tahes samaväärset dokumenti ning määrata kindlaks oma tütarettevõtja võlgade ülempiiri. See ei tohi lubada

emettevõtjal sekkuda tütarettevõtja igapäevategevusse ega konkreetsetesse edastusjuhtmete ehitamise ja uuendamisega seotud otsustesse, mis ei ületa heakskiidetud rahastamiskava ega muude samaväärsete dokumentide tingimusi;

d) edastusvõrgu haldur kehtestab nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva käitumise vältimiseks, ning tagab, et järelevalve selle täitmise üle oleks piisavalt range. Programmis sätestatakse töötajate konkreetsed kohustused selle eesmärgi saavutamiseks. Nõuetele vastavuse programmi eest vastutav isik või asutus esitab võetud meetmete aastaaruande artikli 25 lõikes 1 nimetatud reguleerivale asutusele ning see avaldatakse.

Artikkel 10

Edastusvõrgu haldurite konfidentsiaalsusnõuded

1. Ilma et see piiraks artikli 16 kohaldamist või muude teabe avalikustamist nõudvate seaduslike kohustuste täitmist, peab iga edastusvõrgu, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldur säilitama oma äritegevuse käigus saadud tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse ja takistama oma tegevuse kohta käiva, äriiselt kasuliku teabe diskrimineerivat kasutamist.

2. Edastusvõrgu haldurid ei tohi maagaasi müümisel ega ostmisel sidusettevõtjate poolt kuritarvitada tundlikku äriteavet, mida nad on saanud kolmandatelt isikutelt võrgule juurdepääsu korraldamisel või pidades läbirääkimisi selle saamiseks.

IV PEATÜKK

JAOTAMINE JA TARNIMINE

Artikkel 11

Jaotusvõrgu haldurite määramine

Liikmesriigid määravad või nõuavad, et maagaasiettevõtjad, kellele kuuluvad jaotusvõrgud, määraksid kas ühe või mitu jaotusvõrgu haldurit ajavahemikuks, mille liikmesriigid kehtestavad olenevalt tõhususest ja majandusliku tasakaalu näitajatest, ning tagavad, et need haldurid tegutsesid vastavalt artiklitele 12–14.

Artikkel 12

Jaotusvõrgu haldurite ülesanded

1. Iga jaotusvõrgu haldur peab kasutama, hooldama ja arendama majandustingimustele vastavalt turvalist, töökindlat ja tõhusat võrku, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnakaitset.

2. Jaotusvõrgu haldur ei tohi kunagi teha vahet võrgukasutajate või kasutajarühmade vahel ega eelistada sidusettevõtjaid.

3. Iga jaotusvõrgu haldur annab mis tahes teisele jaotusvõrgu ja/või edastusvõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldurile ja/või hoidlatevõrgu haldurile küllaldast teavet, et tagada maagaasi transport ja hoiustamine kooskõlas ühendatud võrgu turvalise ja tõhusa kasutamisega.

4. Iga jaotusvõrgu haldur annab võrgukasutajatele võrgule tõhusaks juurdepääsuks vajalikku teavet.

5. Kui jaotusvõrgu haldurid vastutavad gaasi jaotusvõrgu tasakaalustamise eest, peavad nende vastuvõetud sellealased eeskirjad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning sisaldama eeskirju, mis maksustavad võrgu kasutajaid energia tasakaalustamata tarvitamise eest. Võrguhaldurite teenuste osutamise tingimused, sealhulgas eeskirjad ja tariifid, kehtestatakse artikli 25 lõike 2 kohase meetodika alusel mittediskrimineerival ja kulusid kajastaval viisil, ning need avaldatakse.

Artikkel 13

Jaotusvõrgu haldurite sõltumatuse tagamine

1. Kui jaotusvõrgu haldur moodustab osa vertikaalselt integreeritud ettevõttest, peab ta olema vähemalt juriidiliselt staatusel, organisatsiooniliselt ja otsuste tegemises sõltumatu muust gaasijaotusega mitteseotud tegevusest. See ettekirjutus ei tähenda kohustust eraldada jaotusvõrgu vara vertikaalselt integreeritud ettevõtja omandist.

2. Lisaks lõikes 1 nimetatud nõuetele, peab vertikaalselt integreeritud ettevõtte osaks olev jaotusvõrgu haldur olema sõltumatu nii organisatsiooniliselt kui ka otsuste tegemises muust gaasijaotusega mitteseotud tegevusest. Selleks peab ta vastama järgmistele miinimumnõuetele:

a) jaotusvõrgu halduri juhtimise eest vastutavad isikud ei tohi olla tegevad vertikaalselt integreeritud maagaasiettevõtja äriühingustruktuuris, mis kas otseselt või kaudselt vastutab

maagaasi tootmise, jaotamise ja tarnimise igapäevase juhtimise eest;

b) tuleb võtta vajalikud meetmed jaotusvõrgu halduri juhtimise eest vastutavate inimeste kutsehuvidega arvestamiseks nii, et neil oleks võimalik tegutseda iseseisvalt;

c) jaotusvõrgu halduril peavad olema tõhusad otsuste tegemise õigused, mis on sõltumatud integreeritud gaasiettevõtjast nii hallatavate ja hooldatavate varade kui ka võrgu arendamise suhtes. See ei tohiks takistada vajalike kooskõlastusmehhanismide toimimist, mis tagavad emaettevõtja õiguste kaitse seoses majandusliku ja juhtimisalase järelevalvega tütaretevõtja varalise tasuvuse üle, mida teostatakse kaudselt vastavalt artikli 25 lõikele 2. Eelkõige peab see võimaldama emaettevõtjal kiita heaks jaotusvõrgu halduri iga-aastast rahastamiskava või mis tahes samaväärset dokumenti ning määrata kindlaks oma tütaretevõtja võlgade ülempiiri. See ei tohi lubada emaettevõtjal sekkuda tütaretevõtja igapäevategevusse ega konkreetsetesse jaotusliinide ehitamise ega uuendamise seotud otsustesse, mis ei ületa heakskiidetud rahastamiskava ega muude samaväärsete dokumentide tingimusi;

d) jaotusvõrgu haldur kehtestab nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva käitumise vältimiseks, ning tagab, et järelevalve selle täitmise üle oleks piisavalt range. Programmis sätestatakse töötajate konkreetset kohustused selle eesmärgi saavutamiseks. Nõuetele vastavuse programmi eest vastutav isik või asutus esitab võetud meetmete aastaaruande artikli 25 lõikes 1 nimetatud reguleerivale asutusele ning see avaldatakse.

Liikmesriigid võivad otsustada, et lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata integreeritud maagaasiettevõtjatele, kes teenindavad vähem kui 100 000 võrku ühendatud tarbijat.

Artikkel 14

Jaotusvõrgu haldurite konfidentsiaalsusnõuded

1. Ilma et see piiraks artikli 16 kohaldamist või muude teabe avalikustamist nõudvate seaduslike kohustuste täitmist, peab iga jaotusvõrgu haldur säilitama oma äritegevuse käigus saadud tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse ja takistama oma tegevuse kohta käiva, äriliselt kasuliku teabe diskrimineerivat kasutamist.

2. Jaotusvõrgu haldurid ei tohi maagaasi müümisel ega ostmisel sidusettevõtjate poolt kuritarvitada tundlikku äriteavet, mida nad on saanud kolmandatelt isikutelt võrgule juurdepääsu korraldamisel või pidades läbirääkimisi selle saamiseks.

Artikkel 15

Ühendhaldur

Artikli 9 lõike 1 ja artikli 13 lõike 1 ettekirjutused ei tee võimatuks edastusvõrgu, maagaasi veeldusjaamade, hoidlate- ja jaotusvõrgu ühendhalduri tegevust, kes on juriidiliselt staatusest, organisatsiooniliselt ja otsuste tegemises sõltumatu muudest edastamise, veeldatud maagaasi, hoiustamise ja jaotamisega miteseotud tegevustest ning kes vastab punktides a–d sätestatud nõuetele. Need ettekirjutused ei tähenda kohustust eraldada ühendatud võrgu vara vertikaalselt integreeritud ettevõtja omandist.

- a) Ühendhalduri juhtimise eest vastutavad isikud ei tohi olla tegevad vertikaalselt integreeritud maagaasiettevõtja äriühingustruktuuris, mis kas otseselt või kaudselt vastutab maagaasi tootmise ja tarnimise igapäevase juhtimise eest;
- b) tuleb võtta vajalikud meetmed ühendhalduri juhtimise eest vastutavate inimeste kutsehuvidega arvestamiseks nii, et neil oleks võimalik tegutseda iseseisvalt;
- c) ühendhalduril peavad olema tõhusad otsuste tegemise õigused, mis on sõltumatud integreeritud gaasiettevõtjast nii hallatavate ja hooldatavate varade kui ka võrgu arendamise suhtes. See ei tohi takistada vajalike kooskõlastusmehhanismide toimimist, mis tagavad emasettevõtja õiguste kaitse seoses majandusliku ja juhtimisalase järelevalvega tütarettevõtja varalise tasuvuse üle, mida teostatakse kaudselt vastavalt artikli 25 lõikele 2. Eelkõige peab see võimaldama emasettevõtjal kiita heaks ühendatud võrgu halduri iga-aastast rahastamiskava või mis tahes samaväärset dokumenti ning määrata kindlaks oma tütarettevõtja võlgade ülempiiri. See ei tohi lubada emasettevõtjal sekkuda tütarettevõtja igapäevategevusse ega konkreetsetesse edastus- ja jaotusjuhtmete ehitamise ja uuendamise seotud otsustesse, mis ei ületa heakskiidetud rahastamiskava ega muude samaväärsete dokumentide tingimusi;
- d) ühendhaldur kehtestab nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva käitumise vältimiseks, ning tagab, et järelevalve selle täitmise üle oleks piisavalt range. Programmis sätestatakse töötajate konkreetsed kohustused

selle eesmärgi saavutamiseks. Nõuetele vastavuse programmi eest vastutav isik või asutus esitab võetud meetmete aastaaruande artikli 25 lõikes 1 nimetatud reguleerivale asutusele ning see avaldatakse.

V PEATÜKK

ERISTAMINE JA RAAMATUPIDAMISE LÄBIPAISTVUS

Artikkel 16

Raamatupidamisele juurdepääsu õigus

1. Liikmesriikidel või kõigil nende määratud pädevatel asutustel, sealhulgas artikli 25 lõikes 1 nimetatud reguleerivatel asutustel ja artikli 20 lõikes 3 nimetatud vaidlusi lahendavatel asutustel on oma ülesannete täitmise piires õigus tutvuda maagaasiettevõtjate artikli 17 kohaselt sätestatud raamatupidamisega.

2. Liikmesriigid ja kõik määratud pädevad asutused, sealhulgas artikli 25 lõikes 1 nimetatud reguleerivad asutused ja vaidlusi lahendavad asutused säilitavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse. Liikmesriigid võivad sätestada erandeid nimetatud teabe avalikustamiseks, kui seda on vaja pädevate asutuste ülesannete täitmiseks.

Artikkel 17

Raamatupidamisarvestuste eristamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada maagaasiettevõtjate raamatupidamise vastavus lõigetele 2–5. Kui ettevõtjatele tehakse artikli 28 lõigete 2 ja 4 alusel erand nimetatud sätetest, peab vähemalt nende sisemine raamatupidamine vastama käesolevale artiklile.

2. Maagaasiettevõtjad, olenemata nende omandivormist või juriidilisest staatusest, koostavad, esitavad auditeerimiseks ja avaldavad oma raamatupidamise aastaaruanded vastavalt siseriiklikele õigusnormidele piiratud vastutusega äriühingu raamatupidamise aastaaruannete kohta, mis on vastu võetud vastavalt nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljandale direktiivile 78/660/EMÜ, mis

põhineb asutamislepingu artikli 44 lõike 2 punktil g (*) ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid. ⁽¹⁾ Ettevõtjad, kellel ei ole seaduslikku kohustust avaldada oma raamatupidamise aastaaruandeid, hoiavad ühe aruandeksemplari oma peakontoris avalikkusele kättesaadavana.

3. Maagaasiettevõtjad peavad oma sisemises raamatupidamises eraldi arvestust oma edastamis-, jaotamis-, veeldatud maagaasiga seotud ja hoiustamistegevuse kohta, nagu seda nõutakse eri ettevõtjate tegevuse puhul, et vältida diskrimineerimist, ristsubsideerimist ja konkurentsi moonutamist. Nad peavad arvestust ka teiste gaasialaste tegevuste kohta, mis ei ole seotud edastamise, jaotamise, veeldatud maagaasi ega hoiustamisega, mis võib olla konsolideeritud. Kuni 1. juulini 2007 peavad nad eraldi arvestust tarnete kohta vabatarbijatele ja tarnete kohta väiketarbijatele. Edastus- ja jaotusvõrgu omandist saadav tulu peab olema raamatupidamises eraldi välja toodud. Vajadusel peavad nad konsolideeritud arvestust muu, gaasiga mitteseotud tegevuse kohta. Sisemine raamatupidamine peab sisaldama kõigi tegevuste bilanssi ja kasumiaruannet.

4. Lõikes 2 nimetatud auditeerimise käigus tuleb eelkõige kindlaks teha, kas lõikes 3 nimetatud diskrimineerimise ja ristsubsideerimise vältimise kohustus on täidetud.

5. Ilma et see piiraks siseriiklikult kohaldatavaid raamatupidamiseskirju, kehtestavad ettevõtjad oma sisemise raamatupidamiseskirjad varade ja kohustuste ning kulude ja tulude jaotamise ning amortisatsiooni kohta, mida nad järgivad lõikes 3 nimetatud eraldi arvepidamistes. Neid sise-eeskirju võib muuta ainult erandjuhul. Muudatused tuleb ära märkida ja nõuetekohaselt põhjendada.

6. Aastaaruande lisas tuleb esitada kõik teatava suurusega tehingud sidusettevõtjatega.

VI PEATÜKK

VÖRGULE JUURDEPÄÄSU KORRALDAMINE

Artikkel 18

Kolmandate isikute juurdepääs

1. Liikmesriigid tagavad, et rakendatakse kolmandate isikute edastus- ja jaotusvõrkudele ning maagaasi veeldusjaamadele

(*) Direktiivi 78/660/EMÜ pealkirja on kohandatud, et võtta arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutumist vastavalt Amsterdamis lepingu artiklile 12; algselt viidati artikli 54 lõike 3 punktile g.

(¹) EÜT L 222, 14.8.1978, lk 11. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/65/EÜ (EÜT L 283, 27.10.2001, lk 28).

juurdepääsu süsteem, mis põhineb avaldatud, kõigile vabatarbijatele, sealhulgas tarneettevõtjatele kohaldatavatel tariifidel ning mida kohaldatakse objektiivselt ja võrgukasutajate vahel vahet tegemata. Liikmesriigid tagavad, et artikli 25 lõikes 1 nimetatud reguleeriv asutus kiidaks nimetatud tariifid või nende arvutamise aluseks oleva meetodika heaks enne nende jõustumist ning et need tariifid ja, kui heaks kiidetakse üksnes meetodika, meetodika avaldatakse enne nende jõustumist.

2. Edastusvõrgu halduritel peab olema juurdepääs teiste edastusvõrgu haldurite võrkudele, kui see on vajalik nende ülesannete, sealhulgas piiriülese gaasiedastusega seotud ülesannete täitmiseks.

3. Käesoleva direktiivi sätteid ei takista pikaajaliste lepingute sõlmimist, kui need ei ole vastuolus ühenduse konkurentseeskirjadega.

Artikkel 19

Juurdepääs hoiustamisele

1. Selleks et korraldada juurdepääsu gaasihoidlatele ja torujuhtmete pakatile, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tarbijate varustamisel tõhusat juurdepääsu võrgule, ning samuti selleks, et korraldada juurdepääsu abiteenustele, võivad liikmesriigid toimida kas ühe või mõlema lõigetes 3 ja 4 käsitletud menetluse kohaselt. Neid menetlusi rakendatakse objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel.

2. Lõike 1 sätteid ei kohaldata abiteenuste ja ajutise hoiustamise suhtes, mis on seotud maagaasi veeldusjaamadega ning on vajalikud taasgaasistamisel ja seejärel gaasi edastussüsteemi toimetamisel.

3. Läbiraakimistel põhineva juurdepääsu korral võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevad maagaasiettevõtjad ja vabatarbijad võiksid pidada läbiraakimisi gaasihoidlatele ja torujuhtmete pakatile juurdepääsu saamiseks, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tõhusat juurdepääsu võrgule ning samuti selleks, et korraldada juurdepääsu muudele abiteenustele. Läbiraakimiste pidamisel gaasihoidlatele, torujuhtmete pakatile ja teistele abiteenustele juurdepääsu saamiseks peavad osalised toimima heauskselt.

Gaasihoidlate, torujuhtmete paketi ja muude abiteenuste kasutamise lepingute üle peetakse läbiraakimisi asjaomase hoidlatevõrgu halduri või maagaasiettevõtjatega. Liikmesriigid nõuavad, et hoidlatevõrgu haldurid ja maagaasiettevõtjad avaldaksid oma põhilised gaasihoidlate, torujuhtmete paketi ja abiteenuste kasutamist käsitlevad kaubandustingimused kuue kuu jooksul alates käesoleva direktiivi rakendamisest ning seejärel kord aastas.

4. Reguleeritud juurdepääsu korral võtavad liikmesriigid vajalikke meetmeid, et anda ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevatele maagaasiettevõtjatele ja vabatarbijatele niisugune juurdepääsuõigus gaasihoidlatele, torujuhtmete pakatile ja muudele abiteenustele, mis põhineb avaldatud tariifidel ja/või muudel nende gaasihoidlate ja torujuhtmete kasutamise tingimustel ja kohustustel, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tõhusat juurdepääsu võrgule ning samuti selleks, et korraldada juurdepääsu muudele abiteenustele. Vabatarbijatele võib anda juurdepääsuõiguse selle kaudu, et neil võimaldatakse sõlmida tarnelepinguid konkureerivate maagaasiettevõtjatega, kes ei ole võrgu või sidusettevõtte omanikud ja/või haldurid.

Artikkel 20

Juurdepääs tootmisetapi torustikule

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, tagamaks et maagaasiettevõtjatel ja vabatarbijatel oleks käesoleva artikli kohaselt nende asukohast olenemata juurdepääs tootmisetapi torustikule, sealhulgas juurdepääsuga seotud tehnilisi teenuseid osutavatele rajatistele, välja arvatud need võrgu osad ja rajatised, mida kasutatakse gaasimaardlates kohapeal toimivas tootmises. Meetmetest teatatakse komisjonile artiklis 33 sätestatud korras.

2. Liikmesriigid otsustavad lõikes 1 nimetatud juurdepääsu tingimused kooskõlas asjakohaste õigusaktidega. Liikmesriigid püüavad tagada õiglase ja avatud juurdepääsu, saavutada konkurentsivõimelise maagaasituru loomise ja vältida turgu valitseva seisundi kuritarvitamist, võttes arvesse varustuskindlust ja tarnete korrapärasust, olemasolevat või reaalselt saavutatavat tootmisvõimsust ning keskkonnakaitset. Arvesse võib võtta ka järgmist:

- a) vajadus keelata juurdepääs, kui tehnilisi nõudeid ei ole võimalik mõistlikul viisil täita;
- b) vajadus vältida raskusi, mida ei ole võimalik mõistlikul viisil ületada ning mis võivad ohustada süsivesinike praeguse ja planeeritava tootmise tõhusust, sealhulgas vähese rentaabluusega maardlates;
- c) vajadus arvestada tootmisetapi torustiku omaniku või halduri nõuetekohaselt põhjendatud mõistliku vajadusega gaasi transportimiseks ja töötlemiseks ning kõigi teiste tootmisetapi torustiku või sellega seotud töötlus- või käitlusrajatiste kasutajate huvidega, keda see võib mõjutada; ja
- d) vajadus kohaldada tootmiseks ja tootmisetappide arendamiseks lubade andmisel liikmesriigi seadusi ja haldusmenetlusi kooskõlas ühenduse õigusega.

3. Liikmesriigid tagavad vaidluste lahendamise korra ja osalistest sõltumatu asutuse, kellel on juurdepääs asjakohasele teabele, et lahendada kiiresti tootmisetapi torustikule juurdepääsuga seotud vaidlused, võttes arvesse lõikes 2 esitatud kriteeriume ja nende võrkude kasutamist käsitlevatel läbirääkimistel osalejate võimalikku arvu.

4. Piiriülesed vaidlused lahendatakse selles liikmesriigis kehtiva vaidluste lahendamise korra kohaselt, kelle jurisdiktsiooni alla kuulub tootmisetapi torustik, millele ei võimaldata juurdepääsu. Kui piiriüleste vaidluste korral kuulub asjaomane torustik rohkem kui ühe liikmesriigi alluvusse, konsulteerivad need liikmesriigid omavahel, et tagada käesoleva direktiivi sätete järjekindel kohaldamine.

Artikkel 21

Juurdepääsu võimaldamisest keeldumine

1. Maagaasiettevõtjad võivad võrgule juurdepääsu võimaldamisest keelduda, kui neil puudub vajalik võimsus või kui taotleja juurdepääs võrgule takistaks neid täitmast neile pandud artikli 3 lõikes 2 nimetatud avalike teenuste osutamise kohustusi või kui neil on tõsiseid majanduslikke ja rahalisi raskusi seoses võta-võimaksa lepingutega, võttes arvesse artiklis 27 sätestatud kriteeriume ja menetlusi ning liikmesriigi poolt vastavalt selle artikli lõikes 1 kohaselt tehtud valikut. Sellist keeldumist tuleb nõuetekohaselt põhjendada.

2. Liikmesriigid võivad võtta asjakohaseid meetmeid, tagamaks et maagaasiettevõtja, kes on võimsuse või ühenduse puudumise tõttu võrgule juurdepääsust keeldunud, teeks vajalikud parandused, kui need on majanduslikult otstarbekad või kui võimalik tarbija on nõus nende eest maksma. Liikmesriigid peavad võtma nimetatud meetmed juhul, kui nad kohaldavad artikli 4 lõiget 4.

Artikkel 22

Uus infrastruktuur

1. Tähtsamate uute gaasi infrastruktuuride, st liikmesriikide vahelised ühendustorude, veeldatud maagaasi rajatiste ja gaasihoidlate suhtes võidakse vastava taotluse korral mitte kohaldada artikleid 18, 19 ja 20 ning artikli 25 lõikeid 2, 3 ja 4, kui järgmised tingimused on täidetud:

- a) investering peab suurendama gaasitarnete konkurentsi ning parandama varustuskindlust;

- b) investeeringul on niisugune riskitase, et seda ei tehtaks, kui nimetatud vabastus ei kehtiks;
- c) infrastruktuuri omanik peab olema füüsiline või juriidiline isik, kes on vähemalt juriidiliselt staatusest eraldatud nendest võrguhalduritest, kelle võrgus seda infrastruktuuri ehitatakse;
- d) selle infrastruktuuri kasutajatelt võetakse tasu;
- e) vabastus ei kahjusta konkurentsi, gaasi siseturu tõhusat toimimist ega selle reguleeritud võrgu tõhusat toimimist, millega infrastruktuur ühendatakse.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka olemasolevate infrastruktuuride võimsuse olulise suurenemise korral ning nende infrastruktuuride ümberehituse korral, mis võimaldavad uute gaasi tarneallikate kasutuselevõttu.

3. a) Artiklis 25 nimetatud reguleeriv asutus võib teha igal üksikjuhul eraldi otsuse lõigetes 1 ja 2 nimetatud vabastuse kohta. Liikmesriigid võivad siiski sätestada, et reguleerivad asutused peavad ametliku otsuse tegemiseks esitama liikmesriigi asjaomasele asutusele oma arvamuse vabastus- taotluse kohta. See arvamus avaldatakse koos otsusega.
- b) i) Vabastus võib hõlmata vastavalt uue infrastruktuuri kõiki osi, oluliselt suurendatud võimsusega olemasolevat infrastruktuuri või olemasoleva infrastruktuuri ümberehitust.
- ii) Vabastusotsuse tegemisel tuleb igal üksikjuhul arvesse võtta vajadust seada vabastuse kestusega seotud tingimusi ja mittediskrimineerivat juurepääsu ühendustorule.
- iii) Otsustades käesoleva punkti tingimuste üle, tuleb eelkõige võtta arvesse lepingute tähtaegu, ehitatavat lisavõimsust ja olemasoleva võimsuse ümberehitusi, projekti tähtaega ja siseriiklikke tingimusi.
- c) Vabastuse andmisel võib asjaomane asutus teha otsuseid infrastruktuuri juhtimise eeskirjade ja mehhanismide ning võimsuse jaotamise kohta, kui see ei takista pikaajaliste lepingute rakendamist.
- d) Vabastusotsust ja sealhulgas punktis b loetletud tingimusi tuleb nõuetekohaselt põhjendada ning need avaldada.

- e) Ühendustorusid käsitlev vabastusotsus võetakse vastu pärast konsulteerimist teiste liikmesriikide või asjaomaste reguleerivate asutustega.

4. Vabastusotsusest teatab pädev asutus viivitamata komisjonile, lisades kogu otsusega seotud asjakohase teabe. Selle teabe võib komisjonile esitada kokkuvõtlikul kujul, et komisjon saaks teha põhjendatud otsuse.

Eelkõige peab teave sisaldama järgmist:

- a) üksikasjalikud põhjused, mille alusel reguleeriv asutus või liikmesriik andis vabastuse, sealhulgas finantsteave, mis põhjendab vabastust;
- b) analüüs, mis on tehtud vabastuse andmise mõju kohta konkurentile ja gaasituru tõhusale toimimisele;
- c) vabastuse tähtaja põhjendus ja vabastuse saanud gaasi infrastruktuuri tervikvõimsuses osalemise ulatus;
- d) ühendustoruga seotud vabastuse puhul läbirääkimiste tulemused liikmesriikide või reguleerivate asutustega;
- e) infrastruktuuri panus gaasitarnete mitmekesistamisse.

Kahe kuu jooksul pärast teate saamist võib komisjon nõuda, et asjaomane reguleeriv asutus või liikmesriik muudaks vabastusotsust või võtaks selle tagasi. Kahekuulist tähtaega võib pikendada ühe kuu võrra, kui komisjon nõuab lisateavet.

Kui asjaomane reguleeriv asutus või liikmesriik ei täida nõudmist nelja nädala jooksul, tehakse lõplik otsus artikli 30 lõikes 2 sätestatud korras.

Komisjon säilitab tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

Artikkel 23

Turu avanemine ja vastastikkus

1. Liikmesriigid tagavad, et vabatarbijad on:

- a) kuni 1. juulini 2004 vabatarbijad direktiivi 98/30/EÜ artikli 18 tähenduses. Liikmesriigid avaldavad iga aasta 31. jaanuariks vabatarbija määratluse kriteeriumid;
- b) hiljemalt alates 1. juulist 2004 kõik mittemajapidamistarbijad;
- c) alates 1. juulist 2007 kõik tarbijad.

2. Tasakaalustamatuse vältimiseks gaasiturude avanemisel:

- a) ei tohi keelata tarnelepinguid teise liikmesriigi vabatarbijaga, kui tarbija vastab mõlema asjaomase võrgu tingimustele;
- b) juhul kui punktis a kirjeldatud tehingust keeldutakse seetõttu, et tarbija vastab vaid ühe võrgu tingimustele, võib komisjon turuolukorda ja üldisi huve arvesse võttes kohustada keelduvat osalist soovitud gaasitarnet täitma, kui seda taotleb üks kahest asjaomase võrgu asukoha-liikmesriigist.

Artikkel 24

Otsetorud

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et:

- a) vabatarbija territooriumil asutatud maagaasiettevõtja tarniks neile gaasi otsetoru kaudu;
- b) kõik oma territooriumil asuvad vabatarbijad saaksid maagaasiettevõtjalt gaasi vastu võtta otsetoru kaudu.

2. Kui otsetorude ehitamiseks ja kasutamiseks on vaja luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), sätestavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused kriteeriumid, mille alusel antakse luba selliste otsetorude ehitamiseks või kasutamiseks nende territooriumil. Need kriteeriumid peavad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et otsetoru ehitusloa saamine eeldab kas võrgule juurdepääsust keeldumist artikli 21 alusel või vaidluste lahendamismenetluse algatamisest vastavalt artiklile 25.

Artikkel 25

Reguleerivad asutused

1. Liikmesriigid teevad kas ühele või mitmele pädevale asutusele ülesandeks olla reguleeriv asutus. Need asutused peavad olema gaasitööstuse huvidest täiesti sõltumatud. Selle artikli kohaldamise varal peavad nad vastutama vähemalt mittediskrimineerimise, tõhusa konkurentsi ja turu tõhusa toimimise eest, jälgides eelkõige:

- a) gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsuse juhtimist ja eraldamist käsitlevaid eeskirju koos reguleeriva asutuse või reguleerivate asutustega nendes liikmesriikides, millega on võrkude ühendused olemas;

- b) ülekoormatud võimsustega tegelemise mehhanisme siseriiklikes gaasivõrkudes;

- c) aega, mida edastus- ja jaotusvõrgu halduritelt nõuavad ühenduste rajamine ja parandustööd;

- d) ühendustorude, võrgu kasutamise ja huvitatud isikute vahel võimsuse jaotamise kohta käiva asjakohase teabe avaldamist edastus- ja jaotusvõrgu haldurite poolt, võttes arvesse, et üksikasjalikku teavet tuleb käsitada äriiselt konfidentsiaalsena;

- e) artiklis 17 käsitletud raamatupidamisarvestuste eristamist, et tagada ristsubsidieerimise vältimine edastus-, jaotus-, veeldatud maagaasi käitlemise ja tarnetegevuses;

- f) artiklis 19 sätestatud juurdepääsutingimusi gaasihoidlatele, torujuhtmete pakatile ja muudele abiteenustele;

- g) millises ulatuses edastus- ja jaotusvõrgu haldurid täidavad artiklitele 8 ja 12 vastavaid ülesandeid;

- h) läbipaistvuse ja konkurentsi taset.

Käesoleva artikli kohaselt määratud asutused avaldavad aastaaruande punktides a–h käsitletud järelevalve tulemuste kohta.

2. Reguleerivad asutused vastutavad tingimuste määramise või vähemalt nende arvestamise aluseks oleva meetodika heakskiitmise eest enne tingimuste jõustumist järgmistel juhtudel:

- a) siseriiklike võrkudega ühendamine ja juurdepääs neile, sealhulgas edastamise ja jaotamise tariifid, ning maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu tingimused ja tariifid. Need tariifid või meetodika peavad võimaldama teha vajalikke investeeringuid võrkudesse ja veeldusjaamadesse nii, et investeeringud tagaksid võrkude ja veeldusjaamade rentaabluse;

- b) tasakaalustamisteenuste osutamisel.

3. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid sätestada, et reguleerivad asutused esitavad ametliku otsuse tegemiseks liikmesriigi asjaomasele asutusele tariifid või vähemalt nimetatud lõike kohase meetodika ja samuti lõikes 4 nimetatud muudatused. Sel juhul on asjaomane asutus volitatud reguleeriva asutuse esitatud otsuse eel nõu kas heaks kiitma või tagasi lükkama.

Nimetatud tariifid, meetodika või nende muudatused avaldatakse nende ametlikul vastuvõtmisel koos otsusega. Kõik otsuse eelnõude ametlikud tagasilükkamised avaldatakse samuti koos põhjendusega.

4. Vajaduse korral on reguleerivatel asutustel õigus taotleda edasusvõrgu, maagaasi veeldusjaamade ja jaotusvõrkude halduritelt tingimuste muutmist, sealhulgas lõigetes 1, 2, ja 3 nimetatud tariifid ja meetodid, et tagada nende proportsionaalsus ja mittediskrimineeriv kohaldamine.

5. Kui osaline soovib esitada kaebuse edastus- või jaotusvõrgu või maagaasi veeldusjaamade haldurite vastu seoses lõigetes 1, 2 ja 4 ning artiklis 19 nimetatud küsimustega, võib ta selle saata reguleerivale asutusele, mis vaidlusi lahendava asutusena väljastab otsuse kahe kuu jooksul pärast kaebuse saamist. Seda tähtaega võib pikendada kahe kuu võrra, kui reguleeriv asutus nõuab lisateavet. Tähtaega võib pikendada kaebuse esitaja nõusolekul. Nimetatud otsus on siduv, kui ja kuni see ei kaota kehtivust seoses edasikaebamisega.

6. Osaline, keda asi puudutab ja kellel on õigus esitada kaebus lõigete 2, 3 või 4 kohaselt tehtud meetodikat käsitleva otsuse kohta või, juhul kui reguleerival asutusel on konsulteerimiskohustus, meetodikat käsitleva ettepaneku kohta, võib pärast otsuse või ettepaneku avaldamist kahe kuu jooksul või liikmesriikide poolt ettenähtud lühema tähtaja jooksul esitada läbivaatamist nõudva kaebuse. Kaebusel ei ole peatavat toimet.

7. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et reguleerivad asutused saaksid täita lõigetes 1–5 nimetatud kohustusi tõhusalt ja kiiresti.

8. Liikmesriigid kehtestavad reguleerimiseks, kontrollimiseks ning läbipaistvuse tagamiseks sobivad ja tõhusad mehhanismid, et vältida eriti tarbijaid kahjustavat turgu valitseva seisundi kuritarvitamist ja turuvallutuslikku käitumist. Nende mehhanismide puhul tuleb arvesse võtta asutamislepingu sätteid ja eelkõige selle artiklit 82.

9. Liikmesriigid tagavad asjakohaste meetmete võtmise, sealhulgas siseriiklike õigusaktidega ettenähtud haldus- ja kriminaalmenetluste algatamise füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, juhul kui ei järgita käesolevas direktiivis kehtestatud konfidentsiaalsusnõudeid.

10. Piiriüleste vaidluste puhul teeb otsuse see reguleeriv asutus, kelle jurisdiktsiooni alla kuulub võrguhaldur, kes on keeldunud võrgu kasutamise või sellele juurdepääsu võimaldamisest.

11. Lõigetes 5 ja 6 nimetatud kaebuste esitamine ei tohi piirata edasikaebamise õigust ühenduse ja siseriikliku õiguse alusel.

12. Siseriiklikud reguleerivad asutused annavad panuse siseturu arendamisse ja võrdsete võimaluste loomisse läbipaistvate koostöövormide kaudu komisjoniga ja omavahel.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 26

Kaitsemeetmed

1. Kui energiaturul tekib ootamatu kriis või kui seatakse ohtu isikute, seadmete või rajatiste turvalisus või võrgu puutumatus, võib liikmesriik võtta asjakohaseid ajutisi kaitsemeetmeid.

2. Need meetmed peavad võimalikult vähe häirima siseturu toimimist ega tohi olla laiema ulatusega, kui on vältimatult vajalik ootamatute raskuste kõrvaldamiseks.

3. Asjaomane liikmesriik teatab nendest meetmetest viivitamata teistele liikmesriikidele ja komisjonile, kes võib otsustada, et see liikmesriik peab meetmeid muutma või need tühistama, kui need moonutavad konkurentsi ja mõjutavad kaubandust ühishuve kahjustaval viisil.

Artikkel 27

Võta-või-maksa kohustustega seotud erandid

1. Kui maagaasiettevõtjal on tekkinud või tõenäoliselt tekivad tõsised majanduslikud või rahalised raskused seoses ühe või mitme gaasitarnelepingu raames võetud võta-või-maksa kohustusega, võib ta asjaomasele liikmesriigile või selleks määratud pädevale asutusele esitada taotluse ajutise erandi tegemiseks artiklist 18. Taotlused esitatakse üksikjuhtumite kaupa vastavalt liikmesriigi valikule kas enne või pärast võrgule juurdepääsu keelamist. Liikmesriigid võivad lasta ka maagaasiettevõtjal valida, kas esitada avaldus enne või pärast võrgule juurdepääsu keelamist. Kui maagaasiettevõtja on võrgule juurdepääsu võimaldamisest keeldunud, esitatakse avaldus viivitamata. Avaldusele lisatakse kogu vajalik teave probleemi olemuse ja ulatuse kohta ning maagaasiettevõtja jõupingutuste kohta selle lahendamisel.

Kui teisi mõistlikke lahendusi ei leita, võib liikmesriik või määratud pädev asutus lõike 3 sätteid arvestades otsustada erandit lubada.

2. Liikmesriik või määratud pädev asutus teatab komisjonile erandi lubamise otsusest viivitamata ja lisab kogu erandit käsitleva vajaliku teabe. Selle teabe võib komisjonile esitada kokkuvõtlikul kujul, et komisjon saaks teha põhjendatud otsuse. Komisjon võib kaheksa nädala jooksul pärast teate saamist nõuda liikmesriigilt või määratud pädevalt asutuselt erandi lubamise otsuse muutmist või tühistamist.

Kui liikmesriik või määratud pädev asutus ei täida nõudmist nelja nädala jooksul, tehakse lõplik otsus viivitamata vastavalt artikli 30 lõikes 2 sätestatud korrale.

Komisjon säilitab tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

3. Otsuse tegemisel lõikes 1 nimetatud erandite lubamise kohta võtab liikmesriik või määratud pädev asutus eelkõige arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) konkurentsivõimelise gaasituru loomise eesmärk;
- b) vajadus täita avalike teenuste osutamise kohustusi ja tagada varustuskindlus;
- c) maagaasiettevõtja seisund gaasiturul ja tegelik konkurents sellel turul;
- d) maagaasiettevõtjate ja edastusettevõtjate või vabatarbijate majanduslike ja rahaliste raskuste tõsidus;
- e) kõnealuse lepingu või kõnealuste lepingute tingimused ja allkirjastamise kuupäev või kuupäevad, sealhulgas selles või nendes arvesse võetud turumuudatuste ulatus;
- f) probleemi lahendamiseks tehtud jõupingutused;
- g) millisel määral oleks ettevõtte võinud käesoleva direktiivi sätteid arvestades eeldada tõsiste raskuste tekkimist võta-või-maksa kohustuste võtmisel;
- h) võrku ühendatuse tase teiste võrkudega ja nende võrkude koostalitlusvõime; ning
- i) erandi lubamise oletatav mõju käesoleva direktiivi õigele kohaldamisele, pidades silmas maagaasi siseturu tõrgeteta toimimist.

Enne käesoleva direktiivi jõustumist võta-või-maksa lepingutega seotud eranditaotluste kohta tehtud otsus ei tohi põhjustada olukorda, kus ei ole võimalik leida teisi rentaableid turustusvõimalusi. Tõsisteks raskusteks ei peeta mingil juhul olukorda, mille puhul

maagaasi müük ei lange allapoole võta-või-maksa gaasitarnelepingutes sisalduvat tarbimise garanteeritud miinimummäära või kui kõnealust võta-või-maksa gaasitarnelepingut saab kohandada või kui maagaasiettevõtja suudab leida teisi turustusvõimalusi.

4. Maagaasiettevõtjad, kelle suhtes ei lubata teha lõikes 1 nimetatud erandit, ei tohi gaasitarnelepinguga võetud võta-või-maksa kohustuste tõttu võrgule juurdepääsu keelata ega jätkata selle keelamist. Liikmesriigid tagavad VI peatüki asjakohaste sätete, nimelt artiklite 18–25 kohaldamise.

5. Kõiki eespool esitatud sätete alusel lubatud erandeid tuleb nõuetekohaselt põhjendada. Komisjon avaldab otsuse *Euroopa Liidu Teatajas*.

6. Komisjon esitab viie aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest aruande käesoleva artikli kohaldamisel saadud kogemuste kohta, et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid õigeaegselt kaaluda vajadust seda kohandada.

Artikkel 28

Tekkivad ja isoleeritud turud

1. Liikmesriigid, kes ei ole otseselt seotud mõne teise liikmesriigi ühendatud võrguga ja kellel on ainult üks põhiline välistarnija, võivad teha erandeid käesoleva direktiivi artiklitest 4, 9, 23 ja/või 24. Põhitarnijaks peetakse tarneettevõtjat, kelle turuosa ületab 75 %. Sellised erandid kaotavad automaatselt kehtivuse siis, kui vähemalt üks nimetatud tingimus ei ole enam täidetud. Kõigist sellistest eranditest teatatakse komisjonile.

2. Tekkiva turuna käsitletav liikmesriik, kellele käesoleva direktiivi rakendamine põhjustaks olulisi probleeme, võib teha erandeid käesoleva direktiivi artiklitest 4 ja 7, artikli 8 lõigetest 1 ja 2, artiklitest 9 ja 11, artikli 12 lõikest 5, artiklitest 13, 17 ja 18, artikli 23 lõikest 1 ja/või artiklist 24. Sellised erandid kaotavad automaatselt kehtivuse siis, kui liikmesriiki ei käsitata enam tekkiva turuna. Kõigist sellistest eranditest teatatakse komisjonile.

3. Lõikes 2 nimetatud erandite kehtetuks muutumise kuupäeval tuleb turg vabatarbija määratlusest tingituna avada vähemalt 33 % ulatuses siseriikliku gaasituru aastasest gaasi kogutarbimisest. Kahe sellele järgneva aasta jooksul kohaldatakse artikli 23 lõike 1 punkti b ja kolme järgneva aasta jooksul artikli 23 lõike 1 punkti c. Artikli 23 lõike 1 punkti b kohaldamise ajal võivad lõikes 2 nimetatud liikmesriigid otsustada mitte kohaldada artikli 18

taasgaasistamise abiteenuseid ja ajutist hoiustamist ning sellele järgnevat edastusvõrku toimetamist käsitlevaid sätteid.

4. Kui käesoleva direktiivi rakendamine põhjustaks olulisi, eelkõige edastus- ja tähtsama jaotusinfrastruktuuri arendamisega seotud probleeme liikmesriigi geograafiliselt piiratud alal, võib liikmesriik investeringute soodustamiseks ja selle piirkonna arendamiseks taotleda komisjonilt ajutist erandit artiklitest 4 ja 7, artikli 8 lõigetest 1 ja 2, artiklitest 9 ja 11, artikli 12 lõikest 5, artiklitest 13, 17 ja 18, artikli 23 lõikest 1 ja/või artiklist 24.

5. Komisjon võib lubada lõikes 4 nimetatud erandite tegemist, võttes arvesse eelkõige järgmisi kriteeriume:

- vajadus selliste infrastruktuuriinvesteringute järele, mis ei oleks konkurentsile rajatud turukeskkonnas majanduslikult tasuvad,
 - vajalike investeringute maht ja tasuvuse väljavaated,
 - asjaomase piirkonna gaasivõrgu suurus ja arengutase,
 - asjaomase gaasituru tulevikuväljavaated,
 - asjaomase ala või piirkonna geograafiline suurus ja omadused ning sotsiaal-majanduslikud ja demograafilised tegurid.
- a) Jaotusinfrastruktuurist erineva gaasiinfrastruktuuri puhul võib erandeid lubada üksnes juhul, kui sellel alal ei ole veel asutatud gaasiinfrastruktuuri või see on seal olnud vähem kui 10 aastat. Ajutine erand ei tohi kehtida kauem kui 10 aastat pärast esmakordset gaasi tarnimist sellele alale.
- b) Jaotusinfrastruktuuri kohta tohib lubada erandit tähtajaks, mis ei ületa 20 aastat nimetatud jaotusvõrgu kaudu gaasi esmakordsest tarnimisest sellele alale.

6. Luksemburgile võib kohaldada erandit artikli 8 lõikest 3 ja artiklist 9 viieks aastaks alates 1. juulist 2004. Nimetatud erand tuleb läbi vaadata enne viie aasta möödumist ja kõik otsused pikendada erandi kehtimist veel viie aasta võrra tuleb teha artikli 30 lõikes 2 sätestatud korras. Kõigist sellistest eranditest teatatakse komisjonile.

7. Komisjon teatab liikmesriikidele taotlustest, mis on tehtud vastavalt lõikele 4, enne lõike 5 kohase otsuse tegemist, võttes arvesse konfidentsiaalsuse säilitamist. See otsus ning lõigetes 1 ja 2 nimetatud erandid avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

8. Kreeka võib teha erandeid käesoleva direktiivi artiklitest 4, 11, 12, 13, 18, 23 ja/või 24 nende geograafiliste alade suhtes ja tähtaegadega, mis on märgitud vastavalt direktiivile 98/30/EÜ enne 15. märtsi 2002 väljastatud riigi tegevuslubades teatavate geograafiliste alade arendamiseks ja jaotusvõrkude eksklusiivseks kasutamiseks.

Artikkel 29

Läbivaatamise kord

Kui artikli 31 lõikes 3 nimetatud aruandes jõutakse järeldusele, mille tulemusel komisjon – arvestades võrkudele juurdepääsu läbiviimise tulemuslikkust liikmesriigis, mis on võrkudele täieliku, mittediskrimineeriva ja takistusteta juurdepääsu aluseks – teeb järelduse, et teatavad käesoleva direktiiviga ettevõtjatele pandavad kohustused (sealhulgas jaotusvõrgu haldurite juriidilise eraldamisega seonduv) ei ole püstitatud eesmärgiga kooskõlas, võib asjaomane liikmesriik esitada komisjonile taotluse kõnealusest kohustusest vabastuse saamiseks.

Taotlusest teatab liikmesriik viivitamata komisjonile, lisades kogu asjakohase teabe, mis on vajalik tõestamiseks, et aruande järeldus tulemuslikust võrgule juurdepääsu tagamisest kehtib ka edaspidi.

Kolme kuu jooksul pärast teate saamist võtab komisjon vastu otsuse asjaomase liikmesriigi taotluse kohta ning teeb vajadusel ettepanekud Euroopa Parlamendile ja nõukogule direktiivi vastavate sätete muutmiseks. Direktiivi muutmise ettepanekute hulgas võib komisjon panna ette vabastada asjaomane liikmesriik teatavatest nõuetest, kui see liikmesriik rakendab vajadusel teisi sama tulemuslikke meetmeid.

Artikkel 30

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee.

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle artiklis 8 sätestatud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 31

Aruandlus

1. Komisjon jälgib ja kontrollib käesoleva direktiivi kohaldamist ning esitab üldise arenguaruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule enne käesoleva direktiivi jõustumise järgse aasta möödumist ning seejärel igal aastal. See aruanne hõlmab vähemalt järgmist:

- a) saadud kogemused ja edasimineku täieliku ja hästitoimiva maagaasi siseturu loomisel ning sellega seotud ületamist nõudvad takistused, sealhulgas turgu valitseva seisundi, turu koondumise, turuvallutusliku ja konkurentsivastase käitumise aspektid;
- b) käesoleva direktiiviga lubatud erandid, sealhulgas artikli 13 lõikes 2 sätestatud erandi rakendamine, pidades silmas osalusvõimalikkude korrigeerimist;
- c) käesolevas direktiivis sisalduvate eristamise ja tarifitseerimise nõuete tulemuslikkus ühenduse gaasivõrgule õiglase ja mittediskrimineeriva juurdepääsu ja võrdväärse konkurentsitaseme tagamisel ning samuti gaasituru tarbijatele avamise majanduslikud, keskkonnanalased ja sotsiaalsed tagajärjed;
- d) ühenduse maagaasivõrgu võimsuse tasemete ja varustuskindluse seotud küsimused, eriti olemasolev ja eeldatav pakkimine ja nõudmise tasakaal, mille puhul võetakse arvesse aladevahelise kaubavahetuse füüsilist mahtu ja gaasi hoiustamise arengutaset (sealhulgas küsimus selle valdkonna turureguleringe proportsionaalsusest);
- e) erilist tähelepanu pööratakse liikmesriikide meetmetele tippnõudluse rahuldamiseks ja ühe või mitme tarnija väljalangemise korvamiseks;
- f) üldine hinnang kahepoolsete suhete arengule gaasi eksportivate või transportivate kolmandate riikidega, sealhulgas nende riikide turu integratsiooni, kaubanduse ja võrkudele juurdepääsu areng;
- g) vajadus võimalike ühtlustusnõuete järele, mis ei ole seotud käesoleva direktiivi sätetega.

See aruanne võib vajadusel sisaldada soovitusi ja meetmeid, et avaldada vastutoimet turgu valitseva seisundi ja turu koondumise mõju.

2. Iga kahe aasta tagant peab lõikes 1 nimetatud aruanne sisaldama ka meetmete analüüsi, mida liikmesriigid võtavad avalike teenuste osutamise kohustuste täitmiseks, koos nende meetmete tulemuslikkuse vaatlusega eelkõige nende mõju suhtes gaasiturul esinevale konkurentsile. Aruanne võib vajadusel sisaldada soovitusi meetmete kohta, mida tuleks võtta siseriiklikul tasandil avalike teenuste osutamise kõrge standardi saavutamiseks, või meetmete kohta, mis on mõeldud turu sulgumise vältimiseks.

3. Hiljemalt 1. jaanuariks 2006 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule üksikasjaliku aruande gaasi siseturu loomise üldise arengu kohta. Eelkõige käsitletakse aruandes järgmist:

- võrgule mittediskrimineeriva juurdepääsu olemasolu;
- tõhus reguleerimine;
- gaasivõrkude vastastikuse ühendamise infrastruktuuri arendamine, transiiditingimused ja varustuskindluse seisund ühenduses;
- millisel määral saavad väikeettevõtjad ja kodumajapidamised kasu turu avanemisest, eriti seoses avalike teenuste osutamise standarditega;
- millisel määral on turud tegelikult avatud tulemuslikule konkurentsile, kaasa arvatud turgu valitseva seisundi, turu koondumise, turuvallutusliku ja konkurentsivastase käitumise aspektid;
- tarbijapoolse tarnijate vahetamise ja tariifide üle peetavate läbirääkimiste tegelik ulatus;
- hinnasuundumused, sealhulgas tarnehinnad seoses turgude avanemise määraga;
- kas kolmandatel isikutel on tegelik ja mittediskrimineeriv juurdepääs gaasihoidlatele, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik võrgule tõhusa juurdepääsu võimaldamiseks;
- direktiivi kohaldamisel saadud kogemused, mis käsitlevad võrguhaldurite tegelikku sõltumatust vertikaalselt integreeritud ettevõtjatest, ning tegevuslikust sõltumatusast ja raamatupidamisarvestuste eristamisest erinevate meetmete rakendamine, millel on juriidilise eristamisega võrdväärne mõju.

Vajaduse korral esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanekuid, eelkõige avalike teenuste osutamise kõrgete standardite tagamiseks.

Vajaduse korral esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanekuid, eelkõige selleks, et tagada jaotusvõrgu haldurite täielik ja tõhus sõltumatus enne 1. juulit 2007. Vajadusel ja kooskõlas konkurentsioigusega käsitlevad need ettepanekud ka turgu valitseva seisundi, turu koondumise ning turuvallutusliku ja konkurentsivastase käitumise küsimustega tegelemise meetmeid.

Artikkel 32

Kehtetuks tunnistamised

1. Direktiiv 91/296/EMÜ tunnistatakse alates 1. juulist 2004 kehtetuks, ilma et see kahjustaks direktiivi 91/296/EMÜ artikli 3 lõike 1 kohaselt sõlmitud lepinguid, mis jäävad kehtima ja mida rakendatakse nimetatud direktiivi tingimuste kohaselt.

2. Direktiiv 98/30/EÜ tunnistatakse alates 1. juulist 2004 kehtetuks, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud nimetatud direktiivi siseriiklikku õigusse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile tõlgendatakse viidena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt B lisa vastavustabelile.

Artikkel 33

Rakendamine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldurnormid hiljemalt 1. juulil 2004. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

2. Liikmesriigid võivad artikli 13 lõike 1 kohaldamise edasi lükata 1 juulini 2007. See ei tohi piirata artikli 13 lõikes 2 sisalduvate miinimumnõuete täitmist.

3. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendes normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 34

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamise päeva *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 35

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 26. juuni 2003

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

A. TSOCHATZOPOULOS

A LISA

Tarbijakaitsemeetmed

Ilma et see piiraks tarbijakaitset käsitlevaid ühenduse eeskirju, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/7/EÜ ⁽¹⁾ ning nõukogu direktiivi 93/13/EÜ, ⁽²⁾ võetakse artiklis 3 nimetatud meetmeid selleks, et tagada tarbijatele:

- a) õigus sõlmida gaasiteenuse osutajaga leping, milles tuuakse välja:
- tarnija nimi ja aadress;
 - osutatavad teenused, pakutava teenuse kvaliteedi tase ja ühenduse esmakordse sisseseadmise aeg;
 - kui neid on, siis pakutavate hooldusteenuste liigid;
 - õigeaegse teabe saamise viisid kõigi kohaldatavate tariifide ja hooldustasu liikide kohta;
 - lepingu kestus, teenuste ja lepingu pikendamise ja lõpetamise tingimused, lepingust taganemise õiguse olemasolu;
 - võimalikud kompensatsioonid ja tagasimaksekord, mida kohaldatakse juhul, kui teenuse kvaliteet ei ole kokkulepitud tasemel; ja
 - punkti f kohase vaidlusküsimuste lahendamise menetluse algatamise kord.
- Tingimused peavad olema õiglased ja eelnevalt hästi teada. Igal juhul peaks see teave olema tarbijale kättesaadav enne lepingu sõlmimist või kinnitamist. Kui leping sõlmitakse vahendaja kaudu, peab eespool nimetatud teave samuti olema kättesaadav enne lepingu sõlmimist;
- b) õigeaegne teatis lepingutingimuste kõigi muutuste kohta ning taganemisõiguse teatavakstegemine teatise saamisel. Teenuse osutajad peavad nendega liitunud tarbijatele ise õigeaegselt teatama kõigist tasu suurendamistest hiljemalt ühe arve esitamise normaaltähtaja jooksul pärast suurenemise jõustumist. Liikmesriigid tagavad, et tarbijatel oleks vabadus lepingutest taganeda, kui nad ei nõustu neile gaasiteenuse osutaja poolt teatatud uute tingimustega;
- c) läbipaistva teabe saamine gaasiteenustele juurepääsu ja kasutamise suhtes kohaldatavate hindade, tariifide ja üldtingimuste kohta;
- d) tasumisviiside lai valik. Iga muudatus tingimustes peab kajastama erinevatest maksesüsteemidest tarnijale tulenevaid kulusid. Üldtingimused peavad olema õiglased ja läbipaistvad. Need peavad olema selged ja arusaadavad. Tarbijaid tuleb kaitsta ebaõiglaste või eksitavate müügiviiside eest;
- e) tasuta tarnijavahetus;
- f) läbipaistvad, lihtsad ja odavad kaebuste lahendamise menetlused. Need menetlused peavad võimaldama õiglast ja kiiret vaidluste lahendamist ning kui olukord seda tingib, rakendama kulude ja/või kahju hüvitamise süsteemi. Võimaluse korral peaksid nad järgima komisjoni soovitus 98/257/EÜ ⁽³⁾ sätestatud põhimõtteid;
- g) kes on gaasivõrku ühendatud, teave nende õiguse kohta saada siseriiklikult kohaldatavate õigusaktide kohaselt kindla kvaliteediga maagaasi mõistliku hinna eest.

⁽¹⁾ EÜT L 144, 4.6.1997, lk 19.

⁽²⁾ EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29.

⁽³⁾ EÜT L 115, 17.4.1998, lk 31.

B LISA

Vastavustabel

Direktiiv 98/30/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1 Kohaldamisala
Artikkel 2	Artikkel 2 Mõisted
Artikkel 3	Artikkel 3 Avalike teenuste osutamise kohustus ja tarbijakaitse
Artikkel 4	Artikkel 4 Lubade väljastamise kord
—	Artikkel 5 Varustuskindluse järelevalve
Artikkel 5	Artikkel 6 Tehnilised eeskirjad
Artikkel 6	Artikkel 7 Võrguhaldurite määramine
Artikkel 7	Artikkel 8 Võrguhaldurite ülesanded
—	Artikkel 9 Edastusvõrgu haldurite sõltumatuse tagamine
Artikkel 8	Artikkel 10 Edastusvõrgu haldurite konfidentsiaalsusnõuded
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 11 Jaotusvõrgu haldurite määramine
Artikkel 10	Artikkel 12 Jaotusvõrgu haldurite ülesanded
—	Artikkel 13 Jaotusvõrgu haldurite sõltumatuse tagamine
Artikkel 11	Artikkel 14 Jaotusvõrgu haldurite konfidentsiaalsusnõuded
—	Artikkel 15 Ühendhaldur
Artikkel 12	Artikkel 16 Raamatupidamisele juurdepääsu õigus
Artikkel 13	Artikkel 17 Raamatupidamisarvestuste eristamine
Artiklid 14–16	Artikkel 18 Kolmandate isikute juurepääs
—	Artikkel 19 Juurdepääs hoiustamisele
Artikkel 23	Artikkel 20 Juurdepääs tootmisetapi torustikule
Artikkel 17	Artikkel 21 Juurdepääsu võimaldamisest keeldumine
—	Artikkel 22 Uus infrastruktuur
Artiklid 18 ja 19	Artikkel 23 Turu avanemine ja vastastikkus
Artikkel 20	Artikkel 24 Otseturud
Artikli 21 lõiked 2–3 ja artikkel 22	Artikkel 25 Reguleerivad asutused
Artikkel 24	Artikkel 26 Kaitsemeetmed
Artikkel 25	Artikkel 27 Võta-või-maksa kohustustega seotud erandid
Artikkel 26	Artikkel 28 Tekkivad ja isoleeritud turud
—	Artikkel 29 Läbivaatamise kord
—	Artikkel 30 Komitee

Direktiiv 98/30/EÜ	Käesolev direktiiv
Artiklid 27 ja 28	Artikkel 31 Aruandlus
—	Artikkel 32 Kehtetuks tunnistamised
Artikkel 29	Artikkel 33 Rakendamine
Artikkel 30	Artikkel 34 Jõustumine
Artikkel 31	Artikkel 35 Adressaadid
	A lisa Tarbijakaitsemeetmed